

“La ciència i la creació artística són molt semblants”

Toni Pou

Escriptor, publica ‘Si un dit assenyala la lluna’

ENTREVISTA

FRANCESC BOMBÍ-VILASECA

Barcelona

Un dia, un narrador que s’assembla molt al físic Toni Pou (el Masnou, 1977) veu un vídeo en què Italo Calvino assegura que el millor prosista en italià de la història és... Galileu! A partir d’aquí, com es llegeix a *Si un dit assenyala la lluna* (Anagrama), s’obsessiona amb la figura del científic italià, va a Florència a veure un dels seus primers telescopis i decideix anar al desert d’Atacama, on hi ha un dels principals telescopis del planeta, per mirar a través d’una rèplica construïda expressament i esbrinar què devia veure Galileu abans de posar en qüestió tota la ciència del moment. Entremig, el narrador basteix un relat en

el resultat és el que queda, però potser ens hem centrat massa en el valor dels resultats, que a més sempre són provisionals. Durant la pandèmia mateix potser no s’ha entès bé com funciona la ciència, el seu procés, molt enriquidor i creatiu, que respon a les mateixes passions o característiques humanes que l’art, com la inspiració, la tossuderia, la importància de l’ego, dinàmiques molt humanes que en ciència també estan a l’ordre del dia.

Però amb treball en equip.

Això sí que a l’època de Galileu no passava, perquè era l’època més romàntica de la ciència, que arriba fins a principis del segle

La Vanguardia 18/01/22 Relat en
que posa en paral·lel la ciència
amb la creació artística.

No sembla una novel·la...

He utilitzat recursos, un estil i una manera de fer que sembla més un reportatge o una crònica. Sovint s'utilitzen tècniques literàries per fer periodisme. En tot cas, si el lector s'ha de quedar **tranquil**, puc dir que sí que he estat a Florència, a Atacama... i intento que es noti, perquè hi ha coses molt documentades i molt exactes, i aquesta pàtina de veracitat li dona credibilitat. Hi ha coses que són veritat i coses que no, perquè és una novel·la.

Així que no és tan maldestre com per estar a punt de carregar-se dues rèpliques de telescopis de Galileu?

En principi no, ha, ha, ha! El narrador ho és, jo no tant.

Però Galileu no feia ficció, volia explicar la veritat científica.

Sí, però també va escriure poesia i teatre, uns intents literaris que sembla que eren bastant dolents, curiosament. Després quan escrivia sobre les coses que li interessaven ho feia molt bé, trobava un estil que li era molt natural, buscava la veritat. Ell intentava descobrir com funciona el món, estava interessat en com funcionen els fenòmens naturals. Això l'entusiasmava tant que quan escrivia li sortia molt més bé que amb cap altra font d'inspiració. Al capdavant, es tracta de trobar el teu tema: quan el trobes i sents un clic a dintre, tot flueix.

Així com en la ciència l'important és el resultat, en les arts té més valor el procés.

Un artista fa un procés d'exploració, i al final hi ha un resultat que depèn del procés. En ciència

ÀLEX GARCIA

Toni Pou és físic i escriptor

Ciència en equip

“Ja no hi ha genis aïllats, són treballs de grans equips, col·laboracions de diversos països”

XX com a molt, amb grans genis bastant solitaris tot i que també es comunicaven entre ells. Galileu, Newton, Einstein... Ara ja no hi ha genis aïllats, són treballs en equips molt grans, col·laboracions de diversos països, els experiments són cada vegada més complicats, necessites estructures més grans...

Al llibre, però, no explica què veu a través de la rèplica que fa construir del telescopi de Galileu al desert d'Atacama...

Perquè justament és un llibre que fa èmfasi en el procés de recerca científica. I el llibre també és una recerca sobre el procés, perquè ha canviat molt durant la seva elaboració, durant l'escriptura. S'ha de posar en valor el procés científic per poder entendre que la ciència i les humanitats i la creació artística són coses molt semblants. Al final, el que acabaria veient el narrador, i per tant el lector, no em sembla tan interessant.●